

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadržni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja svako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 35.

Sobota, 30. aprila 1932.

Leto VII.

Politika kartelov — proti znižanju cen.

(Napisal Bogdan Krekič.)

Strojna produkcija spravlja vedno večjo množino proizvodov na trg. V letu 1931 se računa, da je bilo v skladiščih blaga neprodanega:

Žita 5 milijard 500 milijonov bušljev (ca. 50 kg), a letošnji pridelek žita utegne znašati na vsem svetu nad 3 in pol milijarde bušljev.

Sladkorja nad 6 milijonov do 10 milijonov ton.

Kave 26 milijonov ton (letna poraba znaša le 13 milijonov ton).

Ogromne so množine čaja, bakra, cinka itd., kakor tudi premoga, železa in drugih surovin.

Lanu, volne, svile, kož ne morejo prodati; tekstilne tovarne pa med tem nimajo kaj delati; izdelki, ki so jih prej napravile, leže v skladiščih — a milijone ljudi hodi v zimni in mrazu nezadostno oblečenih in raztrganih po svetu in po celih krajinah hodijo odti zaradi politične destruktivnosti, kakor v Indiji, zaviti v umazane halje.

Žita, kave, kakaoa, čaja, masti, ži-vine, sadja, zelenjave itd. pa je v ogromnih množinah neprodanih, do-čim milijone ljudi gladuje.

Blago ostane neprodano, ker so njega cene nezmagljive množici kupcev: vse je drago.

Nacionalni in mednarodni karteli pa imajo med tem samo eno pred-čino: koliko ima človeštvo v tem trenutku kupne sile ter smatrajo, da so vsi predmeti, ki so nagromadeni preko teh rednih potreb za potrošnjo — odveč. In da ne bi s preveliko po-nudbo izsilili znižanja obstoječih cen, so pričeli dve akciji, in sicer, da zmanjšajo množino pridelka na eni strani in na drugi strani, da nagroma-dene zaloge, v kolikor jih ni mogoče hraniti, uničijo. Kartel kave v Bra-ziliji na primer doplača za vsako iz-voženo vrečo kave okoli 550 dinar-jev izvoznine in za ta denar kupuje odvišno kavo — in jo potaplja v morje. Žitni karteli organizirajo pri-delovanje in uničevanje prevelikih zalog žita. Karteli sladkorja organi-zirajo omejitve pridelovanja slad-korja: kubanska vlada se je spora-zumela z ameriško, da vzameta s trga skozi pet let 15 milijonov ton sladkorja, in letni pridelek ca. 4.5 pa znižata na 3.5 milijona ton. da s tem preprečita padec cene sladkorju. Po-litika kartelov je po vsem svetu in na celi črti enaka: Omejitve produkcije in ohranitev cen, pa če propade ves svet!

Kaj nas uči izkušnja?

Delavci v teh ukrepih ne vidijo leka proti gospodarski krizi.

Naravno je dejstvo, da so produkcijske sposobnosti človeštva kolo-salno narasle. V sami Ameriki na primer so bili pred nastopom gos-podarske krize, ki je Ameriko dole-tela nazadnje, izrabljani:

stroji samo ca. 65 odst.;
petrolejske rafinerije ca. 76 odst.;
mlini ca. 40 odst.;
industrija jekla ca. 60 odst.

Evropsko gospodarstvo je v ra-cionalizaciji napredovalo korak za ameriškim. In če to, izvzemši nem-ško, eventualno ni uspelo, je vendar ogromno napredovalo v celoti.

Razvoj racionalizacije je bil hi-trejši, kakor bi bil smel biti: družba bi se bila morala že prej pobrigati, kaj naj napravi z onimi, ki jih racio-nalizacija za vedno vrže iz dela. Na to je bilo treba misliti zlasti, ko se je

Prusija mene tekel nemške politike.

Nova doba za nemško delavsko gibanje.

Volitve v pruski deželni zbor so gordijski vozec nemške politike še bolj zadržile in je postal še neraz-rešljivejši. Nacionalni socialisti, ki jih podpira bankarstvo, industrija in ve-leposest, so dobili še nov pritok iz vrst meščanskih strank, kakor bi ču-tile da spadajo kot razred tja.

V dosedanjem pruskem deželnem zboru so imele stranke, ki priznava-jo weimarsko republikansko ustavo, 230 poslancev, nasprotne stranke pa 118, dočim imajo sedaj republikan-ske stranke 162 poslancev, one pa 200. Razen ustavnih strank (soc. de-mokrati, centum in drž. stranka) ter protirepublikanskih (nac. soc., nem-ški nac. in ljudska stranka) imajo še komunisti 57 poslancev, kršč. social-ci 2 in Hanoveranci 1.

V tej razcepljenosti deželnega zbora republikanske vlade ni mogo-če sestaviti. Vrše se sicer med nac. socialisti in centumom pogajanja, vendar so pogajanja otežkočena, ker bi v primeru sodelovanja morala po-pustiti ena teh strank v načelih. Hit-lerjeva politika je sicer brez progra-ma, a v bistvu je naperjena proti weimarski ustavi in političnemu vpli-vu delavskega razreda. Če se torej zedinijo nacionalni socialisti in cen-trum, morajo še vedno pridobiti eno ostalih strank, da si zasigurajo eno-stavno večino.

Odločevalno vlogo bodo imeli ko-munisti. Če pride do navedene koali-cije, tedaj bi 93 socialnih demokra-tov in 57 komunistov lahko prepre-čilo v deželnem zboru vsako proti-republikansko ali protidelavsko poli-tiko. Razumljivo je namreč, da bi socialni demokrati, če pride do koalicije v tem zmislu, vodili najod-ločnejši boj proti izdajstvu republi-kanskega načela.

Španski Katalonci in Španija.

Narodnostna vprašanja ni mogoče lomiti čez koleno.

Katalonci v Španiji so posebnost. Svoj jezik, svoje običaje in svojo kulturo imajo. Politično so med Španci najbolj razviti. Prav sedaj gre za katalonski statut ali samo-upravo. V kratkem pride ta statut v razpravo v španskem parlamentu. Katalonski poslanci so se zaradi tega sestali pod vodstvom obrsta Macie, da se prej med seboj razgovore o statutu. Levičarski poslanci so za neodvisnost Katalonije, sredinski in

videlo, da racionalizacija ni poceni-la produkcije in ko je zmanjšajoč plače uslužbencem, delavcem po vr-sti, nekaterim povsem, drugim le znatno jemala kupno sposobnost ter s tem dosegla ravno nasprotni efekt, kakor ga je hotela.

Izkušnja je bridko poplačana in jasno je obenem, da se plače ne sme-jo zniževati. Obratno, plače bi bilo treba povišavati v sorazmerju s po-večano produkcijo in naraščanjem nacionalnega bogastva. Zakaj, če kupna sposobnost rednih potrošnikov ne narašča z isto naglico, s katero narašča proizvodnja in nacionalno bogastvo, je zastoj v cirkulaciji do-ber neizogiben. Pravilo o sistematskem dvigavanju kupne sposobnosti rednih potrošnikov mora veljati tudi za delavce. In zlasti zanje, ker oni žive izključno od plače.

Okrepitev fašizma v Prusiji pa bo tudi v inozemstvu neugodno vpli-vala. Tako bo ta uspeh nemških fa-šistov dal močno pobudo francoskim šovinistom pri bodočih zborničnih vo-litvah.

Dosedanja pruska vlada je skle-nila, da poda demisijo ter da skliče dne 24. junija deželni zbor v svrhu konstituiranja.

Podana je pa še možnost, če ne pride do večinskega sporazuma, da vodi vlada posle dalje, ali pa da se imenuje državni komisar za Prusijo.

Nemška socialna demokracija je temi dogodki potisnjena v naj-strožjo opozicijo in to tembolj, ker, če se sklene kompromis za pruski deželni zbor, bodo fašisti zahtevali enak kompromis tudi za državno vlado. Zasluga Hitlerja je torej, da združuje s kapitalisti in bankirji tudi meščanstvo v enotno fronto. To pa je obenem nova era v nemškem de-lavskem gibanju, ki je mogočno, pa so mu razmere onemogočale neod-visni razmah.

Komunisti in pruski deželni zbor.

V pruskem deželnem zboru je ko-munistična stranka razmeroma moč-na (57 mandatov). V pruskem de-želnem zboru se voli predsednika vlade po sedanjih določbi onega, ki dobi največ glasov. Fašisti bodo za-htevali, da se poslovnik izpremeni v absolutno večino. Po dosedanji izja-vah bodo komunisti proti vladi fašis-tov in njihovega predloga ne bodo podpirali. S tem se prepreči njih po-hod do oblasti. Pač pa bodo ob tej priliki stavili razne predloge v de-želnem zboru.

desničarski pa so za sporazum. Ma-cia meni, da se bodo katalonski pos-lanci zedinili v prid naroda in pri-stali v razpravi o statutu v parlamen-tu, da se Španija utegne ugodno razvijati kot celota.

3617 kandidatov v Franciji

pri nedeljskih volitvah v parlament.

Francoska zbornica šteje 615 po-slancev. Stranke so pa postavile v 55 volilnih okrožjih 3617 kandidatov, a leta 1928. celo 3735.

Še eno izkušnjo imamo v tem, V kolikor se je moderna produkcija dvignila do višine, da more vreči na trg količine blaga, ki ga potrošniki tudi kljub največji kupni sposobnosti ne morejo potrošiti, ter se morajo zaradi tega polniti skladišča, kjer se blago preležava in kvari — a na dru-gi strani pa ostajajo delavci brez dela, ker so preveč blaga izdelali, v tem primeru pa se usiljuje nujna po-treba po sistematičnem skrajšanju delovnega časa v vseh gospodarskih strokah, kjer se je pojavila prevelika produkcija, in sicer do one mere, da se ohrani nepretrgana zaposlitev vseh zaposlenih delavcev in jim nudi brezpogojno vse pomočke za dru-žabni obstoj.

(Po »Radn. Nov.«, Beograd.)

Boj proti socialni politiki na celi črti.

(Po Pavlu Szende-ju.)

Socialna politika v gospodar-skem svetu že pred vojno ni bila pri-ljubljena. Delavci in nameščenci so morali vedno skrbno čuvati svoje so-cijalnopolitične pridobitve. Vendar je bil ta odpor proti socialni politiki bolj političnega kakor gospodarske-ga značaja, ker so se gospodarski krogi namreč bali, da bi utegnile so-cijalne dobrine delovne sloje vzpod-bujati k novim zahtevam. Neprestani napadi na socialno politiko s te stra-ni so imeli predvsem svarilni namen. V teoriji in pogostoma tudi v praksi se je pojavilo naziranje, da pospe-šuje napredek socialne politike tu-di povečanje produktivnosti, da skraj-sanje delovnega časa omogoča večjo intenzivnost dela in uspeha. Meščan-ski nacionalni ekonom — poleg ma-lo izjem — so bili končno mnenja, da delavskovarstvena zakonodaja vpliva ugodno na razvoj produkcije; zahtevali so samo s svojega politič-nega stališča, da naj se uvajajo so-cijalne reforme mnogo bolj počasi kakor delavci zahtevajo.

Po vojni se je to naziranje pre-obrnulo v sovražnost. Mnogo deloda-jalcev in gospodarskih teoretikov je še, ki se ne boje socialne politike. A malo jih je. Povsod pa so politič-ne stranke in oborožene organizaci-je, ki zahtevajo takojšnjo odpravo dosedanje socialne politike. Tako-rekoč ceremonijelno zahtevajo delo-dajske organizacije na vsaki važ-nejši seji, na vsakem banketu ome-jitev socialnopolitičnih — bremen. Po vojni je beležiti skoro v vseh evropskih deželah napredek delav-stva; ne le v gospodarskem nego tu-di v političnem oziru. Proti tej okre-pitvi delavske moči gre predvsem boj podjetništva. Ti namreč vedo, da je socialna politika trdnjava de-lavstva. In če se jim posreči zavzeti to trdnjavo in jo uničiti, potem ne bo težko pregnati delavstvo tudi z vseh političnih pozicij. Skoro je ni dežele v Evropi, kjer bi se ne vršila bridka borba okoli socialne politike.

Vzpodbuda za to borbo, kolikor je že iz inozemstva potrebna, je prišla tokrat iz Amerike, kjer je socialna politika razmeroma slabo razvita. Nezaposlenost pa razsaja tudi tam in so morale razne države severoame-riške unije dovoljevati podpore za nezaposlene ter skleniti razne delav-skovarstvene zakone. Polagoma pa se je pokazalo, da finančni pomočki posameznih držav ne zadostajo za kritje stroškov za nezaposlenost; za-radi tega je nastalo gibanje, ki je za-htevalo, da naj se uvede obvezna podpora za nezaposlene po evrop-skem zgledu za vso zvezno državo. Ameriško delavstvo je razdvojeno in slabo organizirano. Najjačja delav-ska organizacija, »American Federa-tion of Labour«, je doslej zaradi svoje konservativnosti nasprotovala temu načrtu: šele v zadnjem času so jo prisilili nje nezaposleni člani, da se pričlenja zavzemati za obvezno za-varovanje zoper nezaposlenost. Pred-sednik Hoover pa o takem načrtu sploh noče ničesar slišati in ga v tem podpirajo veliki industrijski trusti. Ko je 1931 prišla angleška državna banka v velike težkoče ter iskala po-moči pri ameriških bankah, so ame-riški velekapitalisti izrabili priliko, da so napravili hajko proti zavaro-vanju za nezaposlenost v Angliji. Za-htevali so od Anglije, da zniža pod-pore za nezaposlene, če hoče dobiti

denar. Trustovsko časopisje pa je bilo preplavljeno s članki o katastrofalnih posledicah sistema v Angliji, s fantastičnimi neresnicami in celo zavednimi lažmi, da se dokaže javnosti, da na Angleškem vsak nezaposlenec živi na stroške splošnosti brezskrbno in prijetno življenje. Z lažmi in potvorbami o angleškem in nemškem zavarovanju za nezaposlene so hoteli trustovski krogi vteptati amerišnemu delavstvu prepričanje o nevarnosti te misli kakor tudi človekoljubom in teoretikom.

Posledice tega razvoja so znane. Na pritisk ameriških bankirjev je Macdonald obljubil, da začetkoma zniža podporo nezaposlenih za deset odstotkov. Večina ministrov v takratni delavski vladi ni soglašala s to zahtevo. Macdonald in njegovi prijatelji so bili iz delavske stranke izključeni, ustanovila se je »nacionalna« vlada iz meščanskih strank in nje prvo »rešilno dejanje« je bilo, da je zahtevano prikradajanje nezaposlenih izvedla. Večina angleškega prebivalstva pa tvori industrijsko delavstvo, zato se sedanja koalicijska vlada kljub svoji ogromni volilni zmagi ne upa nadaljevati na tej poti ter še dalje znižati podpore za nezaposlene. Odprava zlate valute in uvedba varnostne carine sta sicer prinesli nekaj trenutne olajšave in je s tem borba proti podporam za nezaposlene potisnjena trenutno v ozadje. V Ameriki se pa Hoover še vedno trdovratno bori proti uvedbi tega sistema; toda, če bo nezaposlenost trajala dalje, pa ni izključeno, da se bodo njegovi politični nasprotniki zavzeli za uvedbo državnih podpor za nezaposlene v kakršnikoli obliki, da s tem preprečijo zopetno izvolitev predsednika Hooverja.

(Konec prihodnjič.)

V imenu krščanske ljubezni . . .

(Konec.)

Poglavje o njihovem idealu je vražje žalostno, zato še ga pa tudi tako klaverno oklepa čedalje manj ljudi — trpljenje jih je pač izpametovalo — sicer pa »prijatelji« obtožujejo le »brezbožce«, da jim ne cvete pšenica kot žele. Njihov socializem je kaj čudna zver, ki v imenu krščanske pravičnosti, morale, svetohlinstva preži nad ljudsko voljo, mislijo, dejanjem in nehanjem ter se redi in blešči v glorijski — od ljudske krvi ter neumnosti.

Kdor pa hoče to povedati tem svetnikom v obraz in javno ljudem, seveda takoj okleveče cerkev, razžali boga, je moralno manjvreden, materialistični buržuji itd. — skratka individij, ki ga mora sovražiti v imenu krščanske ljubezni sleherni

Mesec maj

bodi posvečen delavskemu tisku, zato žrtvuj tudi Ti svoj prosti čas in pridobi vaj „Delavski Politiki“ nove naročnike.

Mesec maj naj bo posvečen razširjenju našega delavskega časopisja, zato smo današnji številki priložili agitacijske letake in naročilne dopisnice; katerih se naj posluži vsak zaveden čitatelj našega lista in pridobi „Delavski Politiki“ nove odjemalce in čitatelje.

Merilo delavske zavednosti je delavski tisk. Zato moraš tudi Ti pridobiti „Delav. Politiki“ še vsaj enega novega naročnika.

Delavec, nameščenec: pomni, da Vajine interese zastopa le delavski tisk, zato, čim več naročnikov, tem večji vpliv in tem močnejši bo naš glas.

Zato na delo! V vsako delavsko stanovanje, v vsak lokal naš list — „Delavsko Politiko“!

pravoverni kristjan ter ga polivati z gnojnico.

Zdaj seveda tudi trde, da so bili vedno tudi v najtežjih časih zagovorniki delavstva, tudi v svetovni vojni niso blagoslovili orožja (»za vero, dom, cesarja«), niso pozivali ter rotili mož in še nedoraslih fantov, da je sveta dolžnost moriti »sovražnike vere in domovine«, pač pa so se vojni kurati hodili po bojnem polju z napisi na plečih: Ne ubijaj! In so molili za svoje sinove, »da bi srečno prestali vojno vihar, v katero jih je zagnal brezmejni pohlep brezbožnega sveta«. Tako je torej in nič drugače, niso se ljudje morili in umirali za vero, dom, cesarja. Našteti gospodje so pač najbrž zamenjali tisto vero z drugo, sicer pa, kdo more dovolj razumeti njihov ideal, njihovo sveto delo, idealizem, saj so zdaj največji pacifisti — celo z Marksom so prevračali kozolce v tistem članku — najgloblji socialisti, najradikalnejši reformatorji družbenega reda. Skratka, najčudovitejši žonglerji z idejami so, zagovorniki delavstva ter delavstvo samo so pa popolne moralne ničle itd.

Gospodom pač moramo čestitati k dovršenemu demagoštvu, da, njihova šola je stara! — da so tako iznajdljivi v svojem onemoglem sovraštvi in idejni genialnosti. Divimo se jim, ker tako krasno rešujejo vse človeške probleme, ker gledajo tako daleč preko svojih trehuhov, da ne vidijo delavstva in njegovega trpljenja, pač pa socialno demokracijo, šentflorijanski socializem in podob-

ne strahove, zaradi katerih gotovo ne morejo spati marsikakšno noč. Takšni strahovi so čudni še tembolj, ker obstojita samo za nje dva popolnoma si različna pojma delavskega pokreta in socializma, ne razločujejo pa socializma od socialistov, no, kaj bi se čudili, saj so socialiste vtaknili med kapitaliste in podtikajo nam, kar v polni meri velja že od nekdaj za nje.

Omenjeni članek je najlepša slika morale naših krščanskih idealistov, morale, ki jo je prikazal Cankar v »Pohujšanju v dolini Šentflorijanski« in moralisti so celo tako tankočutni, da se sklicujejo na Cankarja. Kdo bi potem mogel napisati satiro o njih brez poroga in kdo bi ne odklonil resno polemiko z njimi, saj se vendar slehernemu gnuse, ki čuti v sebi vsaj trohico človeškega dostojanstva in razuma.

Poljska želi miru. Poljska, zgled reakcionarne države, bi rada sklenila z Rusijo in Rumunsko nenapadalni pakt. V kratkem se bodo vršila posvetovanja med Litvinom, Titulescom in Zaleskim v Ženevi.

Hitlerjevci v Avstriji. Hitlerjevci so po zadnjih volitvah zrasel greben. V Avstriji zahtevajo razpust parlamenta in so to zahtevo poslali predsedniku parlamenta dr. Rennerju. Dr. Renner jim je odgovoril, da predsednik parlamenta po ustavi ne more razpravljati o tem dopisu in ga tudi ne more predložiti zbornici. Naravno je tudi, da predsednik ne more razpustiti parlamenta.

Izkoristite

ugoden nakup ostankov v TEKSTIL-BAZARJU v Mariboru / Ostanki, meter po Din 6.—, 7.—, 8.—, 9.— in 10.—.

Tone Maček:

Dekle in pomlad.

Je popje vzbrstelo, po vejah vzcvetelo, sladko zašumelo je preko livad. Čuj, kos se oglašja, za gnezdece znaša, nikogar ne vpraša saj zdaj je pomlad.

Še v temni fabriki se v želji veliki dekle mlado, Viki, skozi okno ozre. V očeh hrepenenje in slutno hotenje, jo sili v življenje da v sreči zamre.

V nedeljo je, v maju, meneč, da je v raju, objemala v gaju vsa srečna se z njim. A jeziki hudobni, zdaj pravijo zlobni, da je sinček njen drobn »nezakonski« sin.

Proti posebnim organizacijam nezaposlenih.

Zaposleni se bore za pravice nezaposlenih in s tem za sebe.

Odbor splošne nemške strokovne zveze je nedavno razpravljal na predlog ene svojih zvez o snovanju posebnih organizacij za nezaposlene. Predlagalka je stala na stališču, da se naj vse organizacije nezaposlenih priključijo direktno krajevnim medstrokovnim odborom, kakor je že uvedeno v Veliki Britaniji. Odbor splošne nemške strokovne zveze pa poudarja, da take posebne organizacije niso potrebne in naj se nezaposleni posamezniki strok priključijo svojim strokam ter se glede prispevkov zedinijo s svojo strokovno organizacijo, da si na tak način ohranijo pri zvezah članstvo. Medstrokovni krajevni odbori že itak store krajevno, kar morejo duhovno in materialno za nezaposlene. Njih naloga je, da stopajo v stik z vsemi faktorji, ki bi utegnili omiliti bedo nezaposlenih. Zlasti je potreba skrbeti za mladino. Zveze pa naj nezaposlenim olajšajo članstvo s popustom ali znižanjem prispevkov. Posebne organizacije odbor odklanja, ker bi se s tem pospeševala odtujitev članstva in pa, ker so zveze predvsem dolžne skrbeti za svoje članstvo. O zadevi se bo še razpravljalo v upravnih komisijah.

Nabirajte člane

za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

Angelo Cerkvenik:

ROSA.

(Povest.)

25

— Ni je.
— Ali mi morete povedati, če bo kmalu prišla?
— Ne bo je.
— Danes? Jutri?
— Je že mesec dni od doma. Mislil, da je še dolgo ne bo. Šla je domov, na Švedsko, mislim.
— Domov? Na Švedsko? Nemogoče, nemogoče...
— Pridite opoldne! Gospod je vsak dan opoldne doma.

Rosa je odšla? Daleč je odšla. Na sever. Kaj naj to pomeni? Zakaj sta se razšla? Ali ni morebiti baš ona sama vzrok? Ali... Sladko ji je bilo ob tej pomisli... ali ga je morebiti zapustila... Svoboda je... Kdo bi mu mogel očitati, če bi...

Ne, ne! Saj nič ne ve! Bog sam ve, kako je. Mogoče je zahrepenela po daljni domovini, morda je zbolela.

Sramovala se je, da se je tako hitro poveselila, a navzlic jasni zavešti, da ne dela prav, se je vendarle vedno znova vračala k tisti prvi misli: Svoboden je... Kdo bi mu mogel očitati, če...

Ko je prišel Bojo opoldne domov, mu je kuharica povedala, da je zjutraj neka dama, ki je bila takšna in takšna, iskala gospo Roso.

Bojo je ponavljal:

— Bila je vitka, srednje postave, obraz ji je zakrival gost, siv pajčolan, govorila je srbski... To je ona, črna dama. Kaj išče ta ženska pri njem? Kaj hoče od Rose?

Na policijo bi šel, informiral bi se. Njegov sošolec je tam; smejal bi se in norčeval. Saj ga pozna: človek, ki mu ni nič sveto!

Zvečer je ob sedmih stal pred trgovino in čakal. Ni mu bilo treba dolgo čakati. Stopila je na ulico. Gost pajčolan ji je zakrival obličje. Opazila ga je. Noga ji je kar sama obstala. Krik ji je zamrl na ustnicah. Vrnila se je v trgovino.

— Zakaj ste se vrnili, gospa?

— Nekdo me zalezuje, neprijetno mi je.

— Če želite, vas popeljem z avtom domov.

Stopila sta v avto in se odpeljala. Bojo je zgubil prisotnost duha.

Zaklel se je in odšel.

— Vražja ženska!

Prihodnji večer jo je počakal v nasprotni veži. Zopet sta stopila v avto Hrovatin in črna dama. Za nju-

nim avtom jima je zelo previdno sledil Bojo s svojim motornim kolesom.

Ob Grubarjevem kanalu je črna dama izstopila in se podala v bližnjo vilo. Avto se je okrenil in oddrdal. Bojo je zapeljal svoje motorno kolo v bližnji gozdič, sedel v bližnji restavraciji k mizi, ki je bila močno zasenčena, in opazoval izhod vile. Čakal je približno eno dobro urico. Prišla je, nekoliko trenutkov stala pred vrati in se napotila na Golovec. Bojo se je dvignil in previdno stopal za njo. Na vrhu griča je ob robu široke jase obstala in se zazrla v daljnjo ravan.

Slonela je ob visoki brezi. Odgrnila si je pajčolan. Vse njeno početje se ji je zazdelo brezumno. Zakaj se skriva? Saj jo hodi Bojo čakati. Rose ni tukaj. Odšla je daleč. Bog ve kam. Da ga ima res rada, ali bi se upala samega pustiti v Ljubljani, ko je tukaj toliko nevarnih, pokvarjenih, zapeljivih žensk? Neumno je, da se skriva. Rosa se je odpovedala svoji ljubezni, čutila se je slabo, bolno, nemnočno. Zbežala je pred spoznanjem.

In jaz? Ali nisem brezobzirno in odločno pahnila svojega moža od sebe?

Zakaj se nisem takoj oklenila Boja? To je bila slabost! Vse sem iz-

gubila: domovino, narod, moralo, vero... Boga... o, ali naj še ljubezen poteptam v nič, ko se mi ponuja, ko me vso objema, ko gorim v njej...

Da, tudi Boju sem potrebna. Tudi njemu! Mar delam izključno zase, če vzamem njegovo ljubezen? Ne, tudi zanj, zakaj on sam prav tako potrebuje moje ljubezni!

Nekaj je zaškrtalo. Suha veja se je odlomila. Naglo se je ozrla. Dvajset korakov za njo je stala moška postava. Prestrašila se je in bliskovito potegnila pajčolan čez obraz. Hitro je segla po samokresu. Moški se je z vso silo zakadil proti njej.

Stala je mirno; desno roko je stegnila, v roki samokres, usmerjen proti namišljenemu napadalcu.

— Kdo si, povej!

Roka ji je omahnila.

Odločila se je: odgrnila pajčolan.

— Tanja, deklica moja!

— Bojo!

Gosta megla ju je zavila, zagrnila ves svet pod njima, nad njima in okrog njiju. Bilo jima je, kakor da sta na vsem širokem svetu sama, kakor da v tem trenutku ni nobenega živega bitja, razen njiju. Sama sta bila, sama, sama... tako zelo sama.

In nobene besede nista spregovorila razen dveh imen, ki sta se s krvjo njuno spojili v eno samo bitje...

Doma in po svetu.

Trgovinska pogodba z Italijo. Te dni je bila v Rimu podpisana dodatna trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Italijo. Imenovala se bo tudi mešana komisija, ki bo študirala, kako naj se poglubi in razširi trgovske odnose med obema državama.

Uradne ure v državnih uradih. Minister je podpisal odlok, s katerim se uvaja v državnih uradih z dnem 1. maja t. l. nedeljeni delavnik, in sicer zjutraj od 7.30 do 13.30 popoldne.

Medmestna tekma delavskih sportnih klubov v Beogradu. Beograjski klubi »Gračar«, »Radnički«, »Borac«, »Konkordija«, »Pekar« i »Senegalac«, člani Delavske sportne zajednice, prirede 1. in 2. maja medmestne tekme, na katerih bodo sodelovali člani Delavske sportne zajednice iz Novega Sada in Kragujevca. Razen teh sodeluje tudi zemunska »Sparta«, na koje terenu se tudi vrše igre. Tekme bodo sodili Nikola Ciganović, Velimir Obućina in Milan Stojanović. Klub, ki bo predvedel najlepšo igro, dobi darilo Delavske sportne zajednice.

Bitka v Albaniji. V okolici Piškopeje in Berata je prišlo do krvavih izgredov med kmeti in žandarmerijo, kjer so rabili tudi strojne puške. V boju je padlo mnogo kmetov, ranjenih je pa bilo 12 žandarjev.

Dunaj dobi 600.000 kg kave. Brazilska vlada je ponudila 600.000 kg kave za dunajske nezaposlene brezplačno do Hamburga. Občina pa se mora posvetovati z vlado glede uvozne carine in razdelitve med najpožrebnejše. Darilo pa je vznemirilo dunajske trgovce, ki so poslali deputacijo v ministrstvo za trgovino in zahtevajo, da se sprejem brazilskega darila prepreči. — Dobiček je pač pred socialnim čutom!

Bolniško zavarovanje na Čehoslovaskem. Zaradi krize in nezaposlenosti trpi tudi delavsko bolniško zavarovanje. Na Čehoslovaskem so prejeli zavarovalnih prispevkov 920 milijonov Kč, izplačali so pa 1064 milijonov za bolniško zavarovanje. Zavarovanje ima torej 136 milijonov izgube. V dinarjih je to okoli 170 milijonov. Število zavarovancev se je pa zmanjšalo za 133.601 delojemalcev. — Čehoslovaska je pa delavskemu zavarovanju dala milijonsko brezobrestno posojilo, da mu s tem pomore iz sedanje krize.

Komunisti ne bodo podpirali nacionalnih socializmov. Komunistični prvak Thälmann je izjavil v Berlinu nekemu angleškemu poročevalcu, da bo nemška komunistična stranka vse storila, kar je v njeni moči, da prepreči vlado nacionalnih socializmov v Nemčiji. Isto je objavil drugi dan tudi komunistični organ »Die rote Fahne«.

Za peturni delavnik. Pruski ministrski predsednik Braun je sklical širšo konferenco vladnih in gospodarskih krogov, na kateri se bo razpravljalo o uvedbi peturnika za vse obrate, kar bi blažilo vplivalo na brezposelnost.

Razpust vseh obrambnih organizacij pripravlja na zahtevo predsednika Hindenburga državni notranji minister Gröner. Hitlerjevimi napadalnimi četami (S. A. in S. S.) bodo sedaj sledili z razpustom še »Stahlhelm«, »Wehrwolf«, Mladonemški red in Domovinska zveza, kakor tudi republikanski »Reichsbanner«, ki ima sicer največ zaslug, da republika še danes stoji. To bo menda vsem dober pouk.

Tretji sin bivšega nemškega cesarja je bil izvoljen na listi nacionalnih socializmov (fašistov) za poslanca v pruski deželni zbor.

Francoski desničarji že izrabljajo Hitlerjevo zmago v Prusiji za volilno agitacijo in slikajo nemškega hudiča kolikor mogoče črnega, da bi na ta način svojo reakcionarno, šovinistično in protinemsko politiko opravičili in ustrašili francoskega volilca, da ne bi volil levičarjev, ki žele z Nemci pametnega sporazuma.

Turški ministri v Moskvi. Turški ministrski predsednik Ismet Paša in minister za zunanje posle Tefik Ruždi Bey sta preko Odeze dospela v Moskvo z velikim spremstvom; delegacija je bila sprejeta z velikimi svečanostmi.

Vojna med Rusijo in Japonsko. Predsednik komunističnih strokovnih organizacij Lozovski je izjavil v Moskvi na seji komisarjev, da je vojna med Rusijo in Japonsko neizbežna. — Ob vzhodnokitajski železnici se pojavljajo motnje in nemiri. Japonci nameravajo zasesti severno Mandžurijo, kar za Rusijo ne more biti irelevantno.

V Šanghaju so se sporazumeli. Med Kitajci in Japonci je kar nenadoma prišlo do sporazuma in sklenitve premirja, kar se je še pred par dnevi zdelo skoraj nemogoče. Japonci bodo baje že v par dneh zapustili šanghajsko obalo. Da so se ta dolgotrajna pogajanja tako nenadoma zaključila, se pripisuje dejstvu, da si hočejo Japonci na vsak način zavarovati hrbet za slučaj spopada s Sovjetsko Rusijo, ki je skoraj neizbežen. Japonci so začeli pod pritvezo, da zasledujejo vstase, prodirati tudi preko transmandžurijske železnice v severno Mandžurijo, kar si Rusi gotovo ne bodo pustili dopasti. Tudi sovjetske uradnike na transmandžurski železnici so začeli Japonci sistematično drugega za drugim zapirati. Ta železnica je bila tudi leta 1905 vzrok rusko-japonski vojni. Sovjeti se mrzlično pripravljajo na vse mogočnosti. Baza njihovih operacij bo Vladivostok, kjer zbirajo svoje pomorske in kopne sile.

Nezaposlenost v Ameriki. Ameriška zveza strokovnih organizacij poroča, da je v Zedinjenih državah naraslo število nezaposlenih na 7 milijonov 950.000. Predsednik zveze Green predlaga, da naj se predvsem uvede petdnevni tednik.

Tudi v Zedinjenih državah se bore s komunisti. Pred nekaj dnevi so newyorški komunistični brezposelni priredili pred mestno hišo veliko demonstracijo proti draginji in visokim stanovanjskim najemninam. Hoteli so vdreti v palačo in so grozili mestnemu županu, kateremu je prihitelo na pomoč 400 policistov na konjih, ki pa so šele po dolgotrajnem boju zamogli razjarjeno desetstisočglavo množico pregnati. Pri teh spopadih je bilo veliko število demonstrantov kakor tudi redarjev ranjenih.

Sklicanje reparacijske konference

16. junija.

Nemčija, Anglija, Francija, Italija, Belgija in Japonska so sklenile, da naj prične lausanska reparacijska konferenca zborovati dne 16. junija. Angleški poslanik je poslal v zmislu sklepa vabila.

Stanovska zavest med ljubljanskimi trgovskimi pomočniki?

Javne volitve pomočniškega zbora.

V torek zvečer se je vršil v Delavski zbornici v Ljubljani občni zbor pomočniškega zbora, kjer sta nastopili dve kandidatni listi, in sicer lista avtonomnih in neorganiziranih pomočnikov in pa lista sekcije Zveze privatnih nameščencev Jugoslavije. Občni zbor je zahteval javno glasovanje ob navzočnosti več trgovcev in poslovođiv, dočim so člani sekcije predlagali volitve z glasovnicami, da se doseže čista volitev. Volitve so se vršile brez prave kontrole in volilci so med štetjem glasov večkrat glasovali. Glasovali so deloma tudi podjetniki in nečlani zbora. Po njihovem štetju je dobila lista avtonomnih in neorganiziranih 134 glasov, lista sekcije pa 59 glasov.

Zaradi teh in drugih nedostatkov je organizacija vložila ugovor.

Dr. Avg. Reisman:

Delovno pravo v novem obrtnem zakonu.

(Iz predavanja o novem obrtnem zakonu v Strokovni komisiji v Mariboru.)

(Nadaljevanje.)

Mezda.

Delojemniku je treba vsako delo redoma plačati, če ni bila izrecno pogojena brezplačnost. Ako plača ni bila določena s pogodbo, pa se smatra, da je bila mišljena in pogojena ona primerna plača, ki je za takšno podjetje in pomožno osebje dotične vrste v kraju običajna.

Delavec torej lahko vedno iztoži za svoje delo, če je isto vršil vestno in redno, kraju primerno plačo, četudi se ob vstopu v službo ni prav nič pogodil glede višine plače, pa se isti tudi ni izrecno odrekel. Primernost krajevne plače bo potem sodišče ugotovilo s poizvedbami pri občini, zadrugi, gremiju, trgovsko-obrtni zbornici, po pričah in zvedencih, itd.

Kdaj je treba izplačati zaslužek?

Zaslužek je treba izplačati predvsem vedno po opravljeni službi, če ni med strankama kaj drugega pogojeno, ali pri dotičnih službah krajevno kaj drugačnega v navadi.

Najpozneje zadnjega v mesecu, ali ob koncu poedinega posla, pa je treba zaslužek delavcu izplačati, če je odmerjena plača po mesecih, ali še krajših rokih. Pa tudi, če je plača odmerjena po daljših rokih, se mora delojemniku ob koncu koledarskega meseca izplačati toliko, kolikor je dotični mesec zaslužil, pa četudi bi se bil poprej pogodil, da se mu bo mezda plačevala šele vsako četrtilletje.

Že s koncem tedna je treba izplačati mezdo, ki je odmerjena po uri, kosu, ali poedinih storitvah; če pa je služba višje vrste, se mora tudi tako odmerjeno plačilo izplačati najpozneje ob koncu meseca. Vedno pa se mora ves zaslužek izplačati z dnem, ko preneha služba.

Vsaka pogodba, ki bi vsebovala kako drugačno, temu nasprotujoče določilo, bi bila neveljavna.

S posebno odredbo ministrstva socialne politike pa se bo lahko določilo, da se izplačuje mezda za gotove stroke pomožnega osebja kak drug dan v tednu, torej ne ob sobotah.

Predujem na plačo.

Službojemnik, ki je plačan po kosu, ali poedinih storitvah (v akordu), lahko zahteva pred dospelostjo plače predujem v razmerju že izvršene službe s svojimi izdatki. Seveda bo to razmerje, koliko predujma se lahko zahteva, težko točno določiti. Tudi je ta pravica za delavca dvomljive praktične vrednosti, če podjetnik ne bo hotel pristojljivo dati tega predujma. Običajno bo končano že celo delo in s tem zapadla vsa

mezda, preden bi bila tožba za izplačilo takšnega predujma končana pred sodiščem.

Kako se izplačuje mezda?

Mezdo v denarju mora delodajalec plačevati vedno le v dinarski vrednosti (valuti). Nedopustno je torej izplačilo mezde z boni, papirnati nakaznicami, kot se je to lansko leto godilo celo v nekem rudniku in ravno tako se ne sme mezda plačevati v tujih valutah, n. pr. v lirah, šilingih itd.

Dajanje blaga na up, živil, alkoholnih pijač itd.

Službodajalci pa tudi ne smejo izročiti svojemu delavstvu blaga na up; tudi ne smejo zahtevati, da bi kupovali njihovi delavci potrebna živila, ki jih oni priporočajo, niti ne smejo obvezovati delavcev, da bi uporabili plačo za kake druge namene.

V neki tovarni mariborske okolice so n. pr. odtegovali delavcem za godbo tovarne. To je nedopustno in bo moral službodajalec takšne odtegljaje vrniti delavcem z obrestmi vred, pa četudi je bil delavec s tem odtegljajem sporazumen.

Pač pa smejo izročati delodajalci delavcem, če so slednji s tem zadovoljni, za račun plače živila in redno hrano po lastni ceni, nadalje stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, blago za delo, ali zemljo za uporabo, toda vse le po tisti povprečni vrednosti, ki delodajalce vse to same stane. Pri nobeni teh dajatev torej službodavec ne sme prav ničesar zaslužiti.

Nikdar pa ne smejo dajati službodavci pomožnemu osebju za račun plače alkoholnih pijač in tudi ne drugega blaga, n. pr. niti obleke, četudi bi jo dajali delavcem na račun mezde za lastno ceno, ali celo pod ceno. Zakon hoče na vsak način preprečiti morebitno zlorabljanje delavcev na račun njihove mezde z ozirom na njih odvisnost od delodajalca.

V Mariboru smo imeli kričeče slučaje, ko so po kantinah dajali delavcem pijačo na račun mezde ob poročstvu stavbenika, ki je plačeval potem zaslužek namesto delavcu, kantinarju — seve bržčas ne brez provizije. Minister socialne politike pa bo lahko

prepovedal dajanje stanovanj, kurjave, razsvetljave in hrane

za plačo določenim vrstam podjetij, ali za posamezne kraje in cele pokrajine, če bo smatral to za potrebno po zaslišanju delavskih zbornic ter zbornice za trgovino in industrijo. Ta prepoved bo pač izdana za kraje, kjer se bo ugotovilo, da so brezvestni podjetniki hoteli zlorabljati delavstvo z gornjimi dajatvami na račun mezde.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjč. — Uprava.

Omeniti moramo še prav značilen intermezzo na tem občnem zboru.

Predsednik občnega zbora je imel nagovor, v katerem je govoril o krizi. Rekel je med drugim, da trenja med delodajalci in delojemalci ne bo nihče spravil s sveta in da v dobi konjunktore trgovci niso vabili uslužbencev, da bi delili z njimi dobiček, a sedaj pa morajo pomočniki doprinesati zaradi manjšega dobička žrtve.

Ob teh izvajanjih predsednika je nastal silen hrup v dvorani in protestov je bilo na kupe, da to ne spada k stvari.

Ta dogodek na občnem zboru, o katerem poroča »Slovenski Narod« sam, dokazuje dovolj jasno zavestnost nekaterih ljudi. Naj vendar pomislijo: ali trgovci ne odpovedujejo služb nameščencem, ali jim ne znižujejo plač, ki so že itak nizke. Prav mnogo je trgovskih nameščencev in nameščenk, ki imajo po 400 do 800 Din mesečne plače. In, če govornik omenja te žalostne razmere, pa protestirajo »zavedni« pomočniki proti konstataciji dejanskih razmer, da se s tem prikupijo delodajalcem sami, a neglede na svoje tovariše in tovarišice, ki žive v enako slabih socialnih razmerah kakor delavstvo.

Zadnji čas bi bil, da trgovski pomočniki in pomočnice spoznajo svoje interese ter ne delajo uslug ljudem, ki te interese negirajo in taje.

Ptujsko občinsko gospodarstvo.

Boj za in proti najemniškemu vinarju v občinskem svetu. Stališče delav. zastopnikov.

18. aprila 1932 se je vršila III. redna seja ptujkega občinskega sveta. Na resolucije, stavljene na strokovnem protestnem shodu v Ptuj, dne 7. marca t. l., in na resolucije, stavljene po sestanku državnih nameščencev v Ptuj, kakor tudi na dejstvo, da so bili prejemki delavstva in nameščencev zadnje čase znatno znižani, je bila v javni razpravi tudi točka revizija najemnin v občinskih hišah. Občinski svet je sklenil potem posebne komisije pregledati vsa občinska stanovanja in nato pristopiti s 1. majem 1932 k znižanju najemnin. Banska uprava je vrnila proračun za leto 1932 z nalogom, da se ponovno pretrese postavka najemniškega vinarja. Tu so hišni lastniki v občinskem svetu javno pokazali, kako znajo socialno misliti. Najemniški vinar obremenjuje najemnike in je občinski svet tega odpravil že pred sestavo proračuna. Tudi na tej seji so glasovali za ponovno uvedbo najemniškega vinarja 4 trgovci-občinski svetovalci. Tako je bil proračun bankski upravi vrnjen s sklepom občinskega sveta, da se, upoštevajoč znižane mezde in vsaki dan slabše socialne razmere, najemniški vinar ne more ponovno uvesti.

Sodr. Gabriel je ob tej priliki predlagal splošno znižanje najemnin za 20 odstotkov. Ta predlog je bil odklonjen in bo občina potom posebne komisije posamezno na novo uredila višino najemnin. Banska uprava je razrešila dolžnosti dva občinska svetnika iz vrst uradništva. Na njih mesto pa je imenovala dva trgovca. Ob tej priliki in v tej debati so gospodje trgovci ponovno naglašali, da oni plačujejo 2 tretjini davkov. Izgleda, da se še niso prilagodili duhu časa. Take trditve dokazujejo, da gre gospodom za to, da bi smeli imeti vse državljanske pravice samo oni, ki z denarjem konzumenta, torej indirektno plačujejo davke. Zato je dobro povedati jim, da ne plačujejo nič več, kakor navaden občan. To je, oni plačajo za sebe toliko davka, kolikor kak delavec, celo še manj, ker itak prevajajo vse na konzumenta. To sta povedala tudi s. Rozman in s. Gabriel.

Prošnja Protituberkulozne lige za podporo v enem slučaju je občinski svet potrdil, toda pod pogojem, ako bo pristojna občina prizadela za to tudi prispevala. Prosilca živi v Ptuj za nad 13 let.

Občinski svet pa je sklenil prispevati 1600 Din za popravilo cerkvenih orgel v mestni cerkvi in sicer brezpogojno.

Zbirajte za tiskovni sklad!

Genljiv prizor.

Industrielec Vapa, predsednik in duhovni voditelj nacionalnih delavskih strokovnih organizacij.

Te dni so jugoslovanski nacionalni delavci (Stankovičevi) doživeli jako, rekli bi, do solz genljiv prizor. Stori se isto kakor nedavno njih konkurentka »Delavska zajednica«, ki je izvolila za svojega vodjo invalidnega častnika. Stankovičevci so pa istotako na prav ceremonielni način izvolili za svojega duhovnega vodjo in dosmrtnega častnega predsednika industrija Milana Vapa.

Temu velikemu dogodku je za »vse jugoslovansko delavstvo« posvetilo glasilo nacionalnih »delavskih« organizacij »Rad i Trud« (ki se tiska na lepem, finem papirju gospoda Vape) skoro cel list. Med drugim pravi v slavošpevih navedeni list:

»Dne 27. t. m. dopoldne, v prostorih glavnega odbora strokovnih organizacij delavcev in kmetov v Poincaréjevi ulici, se je vršila skupna seja glavnega odbora in vseh predsednikov banovinskih pododborov iz vse kraljevine, na kateri je bil tovariš Milan Vapa izvoljen za častnega predsednika in duhovnega voditelja vseh teh nacionalnih strokovnih organizacij. Po zaključku seje so vsi korporativno obiskali tovariša Milana Vapa, da ga obveste s pismenim odlokom o izvolitvi ter ga poprosijo, da to počastitev sprejme.

Tovariš Milan Vapa je sprejel glavne predstavnike ob eni popoldne v svoji tovarni. Sprejem, oziroma to srečanje je bilo jako genljivo, in sicer zlasti, ko je podal po nagovoru predsednika glavnega odbora tovariš Vapa roko vsakemu posebej, jo stisnil in spremljal s temi-le besedami: o kako so te žuljave roke razumne ter se popolnoma zavedajo potrebe vzajemnosti. Potem jih je Vapa odvedel v svojo delovno sobo in jih vpljudno pozdravljaj od srca ter jih prosil, da naj se gibljejo popolnoma domače in odkrito, kakor tudi, da naj ne smatrajo, da je pred njimi fabrikant, marveč iskren tovariš; istotako se bo vedel med njimi tudi on — tovariš Vapa kot pravi tovariš delavec ter jih prosi, da naj tudi od njega zahtevajo vse, kar hočejo, samo ne glave.

Takoj nato je tovariš Stojan Stanković, predsednik glavnega odbora, prečital sklep, podpisan od vseh delegatov in obenem s sklepom mu je izročil pozlačeni društveni znak. Očividno ginjeni tovariš Vapa je sprejel oboje, znak je poljubil in se z njim takoj okrasil.

Nato je, ginjen do solz in »zavedajoč se ogromnega pomena tega sklepa predstavnikov strokovnih organizacij« delegaciji tovariš Vapa odgovoril tako-le:

Dragi tovariši!

Alfonz Petzold:

Dekla.

Zgodnja pomlad. Zemlja vonja kot polt mladih, še nedotaknjenih deklet. Njena površina je še hladna in odbijajoča, toda v notranjosti je že kipeče hrepenenje, hrepenenje solncu nasproti, skrivnostni ogenj, čigar sopara omamlja ljudi in živali.

Kmečko dekle, staro okrog štiri-deset let, z oglatimi udi, kot izrezliana iz lesa in z brezizrazno glavo lutke, stopa po cesti proti kmetiji, kjer služi za dekle. Vrača se iz mesta, kjer je prodala maslo in sir. Na levi in desni leže polja, pogosto se stekajo k malim zaseljem in preko njih v planine, katerih snežni vrhovi in rebri počivajo kot beli oblaki v sinjini neba.

Dekla gleda neprestano prédse in tava dalje: brez vsake misli. Njeni možgani so preskočili v pest, ki potno in krčevito tišči izkupiček za prodane stvari. Včasih stopa nekaj korakov celo miže, zakaj nad trideset let hodi že sleherni soboto to dolgo pot, pozimi in poleti. Vsak košček mahu na obcestnih kamnih pozna. Kot otrok in mlado dekletce se je že zanimala za marsikatero stvar ob cesti. Sčasoma pa ni opa-

Nisem se nadejal tako velikega počaščenja, s katerim me danes pozdravljate. Ali, ker to počaščenje prinaša veliko moralno odgovornost in nalaga vztrajnost v začetem delu, Vas, tovariši, prosim, da mi dovolite 15 dnevni rok, da o stvari dobro in vsestransko razmislim.

Po tem tako pomembnem in svečanem, toliko tudi tovariškem intimnem sprejemu, je tovariš Vapa v svoji poznani ljubeznivosti pozval delegate na čaj v svoj dom. Čaj je bil naročen za peto uro popoldne, in

Tokan Jaroslav:

Celjska industrija v zastoju.

Odpusti delavstva, redukcije mezd in omejitve obratovanja v posameznih tovarnah v prvem tromesečju letošnjega leta.

Gotovo je eden izmed najvažnejših industrijskih centrov naše države Celje z njegovo okolico, kjer je industrija najbolj razvita, najsibo po njegovem obsegu in njeni važnosti. Žal, da razvijajoča se gospodarska kriza tudi temu kraju ni prizanesla z neprestanimi redukcijami obratov ter s tem povzročila povečanje brezposelnosti v vseh panogah industrije. Izmed 10 glavnih industrijskih tovarn, kjer je bilo v normalnem stanju zaposlenih okoli 3500 delavcev in delavk, se je isto število zmanjšalo za dobro četrtino v začetku t. l. a redukcije so se še vršile tako, da je procent izvršenih redukcij znašal na dan 1. aprila preko 41 odst. Izgledov za ponovno zaposlitev odpuščenih v teh obratih trenutno ni, ker redukcije so v manjšem obsegu še vedno na dnevnem redu. Delavstvo živi v pomanjkanju z družinami vred in čaka boljših časov. Nižje navedena statistika, sestavljena na podlagi odgovorov posameznih industrijskih podjetij na vprašanja tukajšnje Borze dela, je vsekakor zanimiva:

Cinkarna d. d. Gaberje pri Celju.

Normalno število delavcev in nameščencev je znašalo v januarju 341. V začetku aprila je padlo število delavstva na 237, predvidena je še nadaljna redukcija odnosno ustavitve obrata. Delovni čas traja v večini tovarniških oddelkov 8 ur dnevno. Od lani so bile plače in mezde znižane za 5 do 25 odstotkov, letos pa s 1. aprilom za nadaljnjih 10 odstotkov. Od 8 visokih topilnih peči je v obratu le še ena. Vzrok redukcije oboja in plač tiči v katastrofalnem padcu cen cinka in v težavah pri nabavi cinkove rude.

Tovarna emajlirane posode in radiatorjev A. Westen d. d. v Gaberju pri Celju.

Normalno stanje delavcev in nameščencev je 1760. V začetku januarja jih je tovarna zaposlevala le še 1035. 1. aprila pa le še 971. Tovarna obratuje 4 dni v tednu po 8 ur,

je vsa delegacija vabilo rada sprejela. In v svojstvu gostitelja je pa tovariš Vapa delegate povabil kot goste na skupno večerjo. Večerja je bila v gostilni Pri srbskem kralju, kjer so gosti ostali v najboljšem razpoloženju do ene ure ponoči.

V resnici je moral biti ta prizor neizrecno »genljiv«, genljiv »do solz«, ki najbrže nima primere v zgodovini sveta!...

Poročilo pa ne pove, če so bili ljubljanski gostje vmes.

dočim je preje obratovala neprestano po 24 ur dnevno. Tovarna navaja kot vzrok velike redukcije delavstva pomanjkanje naročil in splošno gospodarsko krizo.

Železolivarna v Štorah pri Celju.

Normalno stanje delavcev in nameščencev je 419. V januarju je znašalo le 254, v aprilu pa 253. Tovarna obratuje le 4 dni tedensko po 8 ur. Redukcij mezd in plač ni bilo. Redukcije oboja so pa bile potrebne vsled pomanjkanja naročil.

Jugoslovenske tekstilne tov. Mautner d. d. v Preboldu v Savinjski dolini.

Normalno stanje delavcev in nameščencev je bilo 298. Stanje z dnem 1. januarja je ostalo neizpremenjeno. S 1. aprilom pa podjetje izkazuje le 253 delavcev in nameščencev. Delovni čas znaša tedensko 40 ur proti 48 delovnim uram v začetku tekočega leta. Plače in mezde so ostale neizpremenjene. Vzrok redukcije obratovanja in oboja je isti kot pri doslej naštetih tovarnah.

Tovarna apna d. d. v Pečovniku pri Celju.

Normalno stanje nameščencev in delavstva znaša 102, v letošnjem januarju je bilo zaposlenih le 10, v aprilu pa 57 uslužbencev. Podjetje proizvaja apno skoro izključno le za tovarno dušika v Rušah pri Mariboru, ki pa je morala že lani radi požarne katastrofe, potem pa radi splošnega zastoja na tržiščih, popolnoma ustaviti svoje obratovanje.

Tovarna tkanin na Polzeli v Savinjski dolini.

Normalno stanje izkazuje 239 delavcev in nameščencev. V začetku tekočega leta je bilo stanje neizpremenjeno, dočim na dan 1. aprila znaša le še 183 uslužbencev. Drugih sprememb ni bilo. Redukcija oboja je bila izvršena v letošnjem marcu zaradi novih deviznih predpisov, ki onemogočajo uvoz sirovin. Če se po-

ložaj v tem pogledu ne bo spremenil, je treba nujno računati še z nadaljnjimi redukcijami.

Tvornica zlatarskih izdelkov in nakita Pacchiaffo, Knez in Comp. v Gaberju pri Celju.

1. januarja sta bila zaposlena 102 delavca in nameščenca, dočim jih je bilo na dan 1. aprila zaposlenih le še 88. Podjetje ima 36 in polurni delovni teden. Dnevni zaslužek delavstva ni bil znižan. Vzrok redukcij leži v splošni gospodarski krizi. Zaloga materiala v skladiščih je v primeri z normalnimi razmerami dvakrat večja.

Tovarna kemičnih izdelkov v Gaberju pri Celju (podružnica).

Normalno stanje uslužbencev je znašalo 11, letos v januarju 9, v aprilu pa 10. Delovni čas in dnevnice so ostale nespremenjene.

Samotna tovarna Celje.

Normalno stanje uslužbencev je znašalo 90, letos v januarju je bilo zaposlenih 72 uslužbencev, a 1. aprila 77. Obratuje se 8 ur dnevno, kljub temu, da tovarna ni imela naročil, pač pa je delala za zalogo. Mezde so ostale neizpremenjene. Redukcij ni bilo, pač pa so se delavci vsled pomanjkanja naročil pošiljali na začasn dopust po gotovih skupinah.

Tovarna perila Pajk Karol, Celje.

Normalno stanje uslužbencev in delavcev je znašalo do 66, začetkom leta je bilo zaposlenih le še 22 ter je stanje bilo neizpremenjeno tudi na dan 1. aprila t. l. Obratuje se 8 ur dnevno. Mezde so se znižale za 8 do 10 odst. Redukcije so se izvršile vsled pomanjkanja naročil.

Navedeni podatki resno pričajo, kako kritično in resno je stanje industrije v Celju, prav posebno še, ker kakor že rečeno, ni nobenega izgleda zaenkrat, da bi se ta skrajno kritičen položaj zboljšal. Zaloga v skladiščih naloženega blaga prekašajo možnost konzuma povprečno za dobo dveh let ter vsled tega grozi popolna ustavitev posameznih obratov poleg še znatnejših redukcij v ostalih industrijskih panogah. Upravičeni so klici težko prizadetega delavstva: »Na pomoč!«

Hrastnik.

Konzumno društvo rudarjev v Hrastniku je 23. t. m. dalo 231 kg kruha brezposelnim steklarjem, nadalje so darovali nastavljenici konzumne zadruge, kem. in stekl. del., in sicer g. Dražer 200 Din, gđč. Radenšek 100 Din, gđč. Selič 50 Din, neimenovani iz Hrastnika 100 Din, V. E. iz Hrastnika 100 Din, skupaj 550 Din. Brezposelni steklarji se tem potom iskreno zahvaljujejo darovalcem, ki so uvideli težko stanje brezposelnih. Hvala.

zila več teh stvari, vseeno ji je bilo za vse, kar se je ni tikalo ter je živel le še delu za kmeta, ki jo je bil nekoč, najdenko, pobral ter prenesel med živali v hlev.

Kakor kantoni ob cesti, tako stoji v ravni vrsti tudi dolžnosti v njenem življenju. Vse jih pozna, hodi od prve do druge, izvršuje jih kot stroj in si pri vsem tem že dolgo, dolgo prav nič več ne misli. Zrastle so se z njo, postale so ji več kot navada, malone življenje samo.

Pri gospodarju ji pravijo »trapa-sta punca«. Pa ni. Samo govoriti in slišati se je odvadila, odkar je spoznala, da njeno mnenje nič ne zaleže in je morala delati, kakor sta ukazovala kmet in kmetica. Tudi vid so ji vzeli. Vse stvari je baje gledala in videla napačno in slabo. Le troje opravi je v življenju njene duše, delati, jesti in spati. Nič se ne bi čudila, če bi lepega dne zagledala modro listje na drevju namesto zele-nega, ali da bi ne videla več obokanega neba, marveč bi nebo plavalo v kvadratični izboklini nad zemljo.

V črnem, lesenem kovčegu, kjer ima spravljeno svoje siromaštvo, ni nobenega zrcala. Kadar gladi svoje šaraste lase, strmi v zrak. Nikoli še se ni vtihotapil kak fant v njeno

kamrico. Ljubezen je bila zanj ne-odkrit pojem. Nikdar ni še gorelo v njej kakor v drugih vaških dekletih. Mogoče njeno telo ni imelo kaj zagoreti. Tudi vabila ni k sebi nobenega fanta. Delo jo je zmerom skrivalo, oklepalo jo je kot oklepa gost pražod samotno žival.

Tavala je dalje s segretim denarjem v roki, s pogledom v praznoto. Pot je dolga do štiri ure, pa je šele na pol poti. Preko cele širine ceste se je pojavil pred njo gost oblak prahu ter naglo hitel proti njej. Dolga vrsta tovornih avtomobilov je grmela proti mestu. Dekla se je umikala na polje. Potoček teče čez travnike, grmovje ga obrobja, poleg njega vodi steza v bližino vasi, kjer je doma in ker služi dekla. In tako se ni več vrnila na cesto, ki spet molči.

Nenadoma dekla obstane. Zdi se ji, da sliši šepetanje iz že lahno ozelenellega jelševja ob potoku, čigar struga je tu globoko vrezana in utegnene prikriti marsikaj, česar s steze ne opaziš. Bržkone je kak ptič zaplahutal. In gre dalje, tiho, niti koraka ni slišati radi mehkih tal. Zdajci — spet šepetanje, bolj glasno dihanje kot šepetanje, ki pa vendarle skriva v sebi besede, ki jih govore človeška usta.

Nikoli ni bila radovedna. Skoro da sama se čudi, da ni šla kar dalje svojo pot, marveč je previdno stopila na rob struge, se skrila za močno deblo ter skušala odkriti, odkod to šepetanje.

Mogoče se je zadržani nemir v naravi za nekaj hipov prestrašil iz njene toposti, mogoče je bila bojazen za denar, ki ga je tiščala v roki in ki jo je napravil nesigurno in previdno. Ali pa je duh njene usode začel svoje?

Kot mačka je pregledala breg, ki je položno padal do čiste vodne struje. Iz suhega ruševja cvete pomladni žefran in cvete trobentica. Trhli štiri dreves žde kot zelenobradati starci krog dveh ljudi, ki sedita v tesnem objemu na veliki skali. Dekla ju je spoznala na prvi pogled. Dekle je bila hči učitelja iz njene vasi, fant pa je bil sin zadolženega kajžarja, čigar koča je stala poleg kmetije, kjer je služila dekla.

Nobeden izmed njiju ni slutil, da ju kdo opazuje, drug v drugega sta se vsesavaia z dolgimi poljubi, jec-ljala sta drug drugemu nezmiselne besede ljubezni in sta iz vihrave nežnosti postala domala eno samo telo.

Dekla je obstala za jelšo kot pribita. Nenavadna otrplost ji je spre-

Maribor.

Delavska akademija. V soboto, dne 7. maja, priredijo delavske kulturne organizacije v Mariboru v veliki dvorani pivovarne »Union« vsakoletno delavsko akademijo. Opozarjamo vse sodelujoče in sodruge ter prijatelje delavskega kulturnega gibanja na to kulturno prireditev.

Uspelo predavanje za nameščence. Proti pričakovanju so se mariborski trgovski in drugi zasebni nameščenci v izredno velikem številu odzvali minulo sredo vabilu mariborske podružnice »Zveze privatnih nameščencev« k predavanju o delovnem pravu za nameščence. Ko je kmalu po 20. uri v dvorani Delavske zbornice predsednik zveze, s. Petejan otvoril predavateljski večer in pozdravil predavatelja, odvetnika dr. Reismana, je bila dvorana Delavske zbornice čisto polna. Dr. Reisman je nato v poljudnih izjavah predaval o najaktualnejših določilih novega obrtnega zakona glede trgovskih in zasebnih nameščencev. Uvodoma pa je predavatelj povdaril, da je zakon, četudi je zelo napreden, moderen in socialen, za nameščence brez vrednosti, če ga ne bodo dobro poznali ter imeli tudi trdno sklenjeno strokovno organizacijo, ki bo lahko stala prizadetim članom ob strani, kadar bo treba uveljavljati pravice iz zakona. Nadalje je predavatelj primerjal enak zakon o nameščencih v avstrijski republiki, po katerem je posnet jugoslovanski in ugotovil, da so v našem zakonu izpustili posebno pri dopustih, določilih glede bolezni, odpravnine itd., celo vrsto socialnih določil, ki v Avstriji boljše ščitijo nameščence. Nedvomno pa je z ozirom na sedanje gospodarske razmere tudi naš nameščenec vsaj v isti meri potreben socialne zaščite, kakor v Avstriji, kjer imajo po splošnem mnenju celo slabše gospodarsko stanje, kakor pri nas. Protesti, ki so se z nekaterih strani naših gospodarskih krogov nedavno pojavljali proti naprednejšim socialnim določilom novega obrtnega zakona, so torej popolnoma neutemeljeni. V Avstriji imajo mnogo ostrije zakon že preko 10 let, pa nihče ne protestira proti njemu. Naš zakon bo torej treba zboljšati vsaj do iste višine, kakor ga imajo nameščenci v Avstriji in po drugih evropskih državah, kjer vladajo podobne razmere. Ker je predavatelj svoja izvajanja spopolnjeval tudi s praktičnimi primeri iz dnevnega življenja, da so mogli navzoči bolje razumeti pravi smisel novih določil obrtnega zakona, ni bilo mogoče obširnega materijala izrpati v enem večeru. Vsled tega se bo predavanje na splošno željo nadaljevalo prihodnji petek, dne 6. maja, ob 20. uri v isti dvorani.

Tiskovna tožba radi oglasa v »Maribor-Zeitung«. Ta teden se je vršila pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča razprava v tiskovni tožbi proti neki mariborski dami, ki je dala v »Maribor-Zeitung« oglas na tuje ime svoje najemnice, da prodaja smokinge za vitkega in krepkega gospoda. Imenovana gospa se je čutila radi zlorabe njenega imena v tem oglasu žaljeno in je vložila tiskovno tožbo radi prestopka klevete. Okrožno sodišče je tožbi tudi ugodilo in obsodilo toženo damo na 300 Din denarne kazni, v plačilo materijalne odškodnine v znesku 300 Din, v objavo sodbe na čelu lista »Maribor-Zeitung« in plačilo stroškov. Zastopnik tožeče stranke, odvetnik dr. Reisman, je sicer med razpravo sam ponudil toženi dami poravnavo na ta način, da bi plačala nekaj v dober namen in stroške, a toženka je poravnavo po svojem zastopniku dr. Štoru odklonila, češ, da oglas za tožitelico ni bil žaljiv. Kakor pa je razvidno iz sodbe, je bilo sodišče drugačnega mnenja. Tožena dama, ki je bogata veletrgovka in posestnica, pa se je zoper sodbo pritožila in bo torej o zadevi razpravljalo še najvišje sodišče v Zagrebu.

letela ude, ki pa so zato nenadoma dobili tisoč oči in ušes. Spreledala ni nobene kretnje, niti najmanjšega utripa živcev zaljublencev. Slišala je najtišji vzdih, razumela je vsako besedo, ki jo je rodila ljubezenska vročica. Bilo ji je, kot da bi vse krog nje gorelo, kot bi prodiral proti njej ogenj, ki s svojim žarom razžiga vse stvari do golote. S silno jasnostjo in živahnostjo je spoznala prvič v svojem življenju velikega duha ljubezni. V notranjosti je s strastjo vzdihovala pod poljubi, ki jih je fant dajal dekletu na ustna, kar je bilo trdega in ledenega je padlo od nje, z grozo je začutila, kako se njeno telo pogreza v vročo predajo; stoji kot na oblaku, plava preko zemlje, vdihava mameč vonj, tisoč glasov jo nežno in vabeče ogovarja. Pravkar se brezspolno bitje, hreščeč stroj — zdaj je v njej vsa darujoča se ženskost življenja. Njene prsi se bočijo, zdi se ji, da tišče polja, gore in vasi vanjo. Žareč veter je vso njeno bedno preteklost, izkoriščanje njene mladosti pomedel v nič, zdaj pleše na stoterih plesiščih, vrti se z neštetimi močnimi, lepimi fanti, leta iz naročja v naročje, skrivne poročne postelje se ji odpirajo in žareče stopa kot mlada žena z otrokom pod srcem v svetli solnčni luči po vaški cesti...

Smrtna kosa. V Novi vasi pri Mariboru je umrl v četrtek, dne 28. t. m., v 75. letu starosti upokojeni železničar Anton Požavko. Preminuli je bil poznan v delavskem gibanju ter se je zlasti udeleževal tudi pri delavskem kolesarskem društvu, kjer je bil član ves čas od ustanovitve. Pogreb pokojnega sodruge se vrši v soboto, dne 30. t. m., ob pol 16. uri iz hiše žalosti na radvanjsko pokopališče.

Razpust »Kmetijske eksportne zadruge v Mariboru«. Banska uprava je izdala te dni odlok, s katerim je »Kmetijska eksportna zadruga« končnoveljavno razpuščena.

Posestniki avtomobilov in motornih koles morajo najkasneje do 15. maja prijaviti pri mestni blagajni, koliko tehtajo njih vozila.

Požigalec v Polskavi aretiran. V noči od ponedeljka na torek je orožniška patrulja na Polskavi zasačila 22 letnega hlapca Tergleca, baš ko je hotel podtakniti ogenj pri svojem gospodarju. Kakor znano, je bilo od Novega leta do sedaj na Polskavi 26 požarov, pri čemur so bila upepeljena številna gospodarska poslopja tamošnjih kmetov. Na Tergleca, ki je bil tudi član požarne brambe, je padel sum že pred časom, ker je ogenj izbruhnil skoraj vedno takrat, kadar je imel on službo požarne brambe. Kakšni nagibi so vodili Tergleca k tem dejanjem, še ni znano. Pri zaslišanju je aretirani dosedaj priznal, da je podtaknil več požarov, taji pa, da bi bil zakrivil vseh 26.

Umor po naročilu. V ponedeljek, dne 25. t. m., so našli v Gruševi pri Sv. Petru mrtvo truplo posestnika Matije Tivadarja z razbito glavo. Dejanja je osumljena njegova žena in štirje kmečki sinovi, ki so bili aretirani in predani sodišču.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Opozorilo staršem! Kupujte za svojo deco sedaj za šolo samo pri nas na Slomškovem trgu 6!

Zabukovca.

Tudi v drž. rudnikih je beda in pomanjkanje. Dan na dan se čita po raznih listih, tukaj se jih je reduciralo toliko in toliko, zopet drugje so se znižale plače itd. Pri nas smo dosedaj o teh stvareh govorili le med seboj. Sedaj se pa ne da več molčati in tudi ne sme, da ne bi mogoče javnost mislila, da je nam z rožicami postlano. V Zabukovci smo do sedaj delali pri polni zaposlitvi vsak delavnik in tudi še ob nedeljah in praznikih. S 1. aprilom smo dobili nove mezdne pogoje. Plača se je znižala za 10 do 20 odstotkov. Predujmi so se ukinili z novim letom. Izplačila delavskih mezd izostajajo, tako da imajo delavci zasluženno mezdno za cela

Zaljubljenca sta sespazila domov, v trezno skrbnost in delo. Dekla pa je stopala z navadnimi koraki in sopečimi nozdrvi preko polja proti visokemu gorovju. Nič več ni klonila glave kot vprežna živina, dvignila jo je in iz nje bliščijo oči, cveto ustnice v mlado pomlad.

Železniški nasip! A nasip je ne ustavi. Že je zgoraj, kjer tečejo svetle tračnice. Tu se odpočije, se okrene in s pozdravljajočim pogledom ozre po pokrajini. Iz oddaljene vodovodne globine se dviga zvonik njene domače vasi. Poleg rdečega zvonnika vidi veliki sivi kvadrat kmetije, ki jo je imela ujeto dolga dolga leta; v njenih hlevih so segnala njena otroška leta, v njenih skednjih se je posušila njena mladost. Rezko je zakričala. Sovraštvo, prekletstvo in vrisajoče slovo je bilo v tem kriku. Potem je dvignila desnico ter zagnala kmetov denar daleč v polje pod svojimi nogami. Prestrašen, s tožecim klicem je planil iz polja jereb. Dekli se je zdelo, da kriči denar od bojazni in jeze in znova je zakričala od veselja in zmagoslavja. Tedaj je pridrvel brzovlak in dekla se mu je tiho vrgla na jeklene prsi.

(Prevedel Mile Klopčič.)

dva meseca za nazaj, pa še ni nobenega znaka, kdaj bodo prejeli svojo borno mezdno. Trgovci so kreditne zaprli. Delavski zaupniki intervenirajo dan na dan pri vseh instancah, da bi zadostili delavcem.

Trbovlje.

Trboveljski Koren je izjavil, da bo cela podružnica NSZ v Trbovljah pristopila novi stranki.

Ptuj.

Esperantsko gibanje. V nedeljo, dne 8. maja, prirede esperantisti izlet v Ptuj. Ob 13. uri sprejem gostov in sestanek v kavarni Stuhec. Ob 14. uri v gledališču: pozdravi; esperanto na pohodu, govori dr. Rotkovič iz Zagreba; esperanto in mir, govori dr. Harkov iz Ljubljane; esperanto v praktičnem življenju, prof. Rakuš iz Maribora; deklamacija; esperantske pesmi, poje gđ. Kautzner iz Maribora. — Potem skupen ogled znamenitosti starodavnega ptujskega gradu. Nato zabava v gostilniških prostorih pri Šeguli. Vsi znanci in prijatelji našega gibanja prijazno vabljeni. Vivu Esperanto!

Člani konzumnega društva se obveščajo, da bo prodajalna 1. maja zaprta ter se vljudno naprošajo, naj kupijo svoje potrebščine že v soboto. Družnost!

Podružnica »Svobode« je priredila v nedeljo, dne 24. aprila 1932, kratek pešizlet z otroci na mestno panoramo. Sodrugi in sodružice, drugi bodimo točnejši. V nedeljo se izvrši pešizlet na Vurberk. Pridite točno. Taki izleti se bodo vršili letos vsako nedeljo. Pozivi bodo razglašeni v konzumnem društvu. Gospodinj, ki kupujete v naši trgovini, razglasite to tudi drugim.

Profituberkulozna liga je imela dne 25. aprila redni občni zbor. Občni zbor je bil pravočasno razglašen. Uradi in drugi so prejeli celo pismena povabila. Pogrešali smo na obnem zboru zastopnike oblasti in drugih uradov pri tako važni socialni organizaciji. Iz poročila upravnega odbora je liga razdelila med slabotno in ogroženo šolsko deco 1500 litrov mleka in 2200 komadov kruha. Članstvo je porastlo od lanskega leta za 100 odstotkov. Ker je Liga zaščitnica vseh in so od te bolezni predvsem prizadeti šibkejši sloji, je med delavstvom za pokret lige tudi premalo zanimanja. Tudi to je pokazal občni zbor.

Zopet nesreča pri rudniku Rajhenburg.

Senovo, dne 28. apr. 1932.

V torek, dne 26. aprila, se je no »dolgem« času v kamnolomu na Reštajnu pripetila ponovna nesreča. Dvema delavcema, ki sta nakladala kamenje na izredno velike vozičke, je tak voziček radi teže ušel ter med potom zadel v druge vozičke. V katerih je bil vprežen konj. Vozički so pritisnili konja tako nesrečno, da mu je zdrobilo nogo.

Ta račun sta pa plačala omenjena dva delavca s promptnim odpustom. brez vsake nadaljnje odpovedi. Obratovodja inž. Vrbič, pod kojega nadzorstvom so se pa smrtno ponesrečili že trije rudarji (Brilej, Abram in v kamnolomu Pozvek) ter so se v kolikor je nam znano dogodili še dve težji nesreči (Drenove in Omrzo), ki sta imeli za posledico 100 odst. del nesposobnost ponesrečenih, je premeščen v Trbovlje. Ubitega konja je vodstvo obrata prodalo delavcem za 300 Din proti povračilu kože in s tem pokazalo svojo veliko socialno čustvovanje.

Delavski sport.

SK Svoboda (Maribor) : SK Rapid. V nedeljo se srečata na zelenem polju SK Svoboda in SK Rapid v prvenstveni tekmi, ki bo odločila o končni zasedbi mest v drugem razredu. Sodrugi, delavci in ljubitelji nogometa, posetite to tekmo v čim večjem številu, da z Vašim vzpodbujanjem doseže SK Svoboda čim lepši in ugodnejši rezultat. Igra se v vsakem vremenu. Začetek ob 10. uri dopoldne na igrišču SK Rapida. Blagajno ima SK Svoboda.

Na Dunaju se rodi premalo ljudi. V letu 1931 je umrlo na Dunaju 9327 oseb več, kakor se jih je rodilo. Prebivalstvo pa je naraslo za 24.715 oseb, ker se je na Dunaj priselilo 34.042 oseb. To je naraven pojav: 34.042 oseb.

Za tiskovni sklad je daroval Edvard Lenič iz Francije Din 21.—. — Iskrena hvala!

I. delavsko kolesarsko osrednje društvo za Dravsko banovino v Mariboru

sporoča vsem članom in prijateljem delavskega športa žalostno vest, da je 28. aprila t. l. ob 5. uri zjutraj preminul v 75. letu svoje starosti vrli ustanovni član našega društva

ANTON POŽAVKO

Pogreb blagega pokojnika se vrši v soboto, 30. aprila 1932 ob pol 16. uri iz hiše žalosti v Novi vasi, Vrtna ulica 6, na radvanjsko pokopališče.

Slava njegovemu spominu!

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Crepe-satin	Angleški in češki kamgarni
Crepe-de chin	od Din 150.— naprej.
Crepe-georgette	Čisto volneni
Crepe-mongole	Trenchcoati
Crepe-suede	od Din 1200.— naprej.
Crepe-faille	Hubertus-plašči
Crepe-marochin	iz fine velblodje dlake,
Crepe-jeanette	tudi v Trenchcoatfazoni
Foular	
Brokat	
Flamenga	

Ugodne cene!
Plačilne olajšave!

L. Ornik, Maribor
Koroška cesta štev. 9

Klobuki Din:
28.—, 38.—,
52.—, 62.— itd.

Obleke Din:
190.—, 240.— itd.

Obleke otroške Din:
110.—, 130.— itd.

VSI HITE K JAKOB LAH

kupijo najboljše
in najceneje!

JAKOB LAH · MARIBOR · GLAVNI TRG

Hranilno in posojilno društvo delavcev v Mariboru

registrirana zadruga z omejeno zavezo
Poštni čekovni račun štev. 13.143 — — Telefon štev. 2635

Uradne ure:

Vsak torek od 6. do pol 8. ure zvečer in vsako
soboto od 4. do 6. ure zvečer v društveni pisarni:

Frankopanova ulica 37, v lastni hiši.

**Hranilne vloge se obrestujejo
s 5½% odnosno 7% proti od-
povedi.**

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po
najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE:	Din 190.—, 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET:	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 320.— do 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—;

Vrsta
Tek. štev.

Prodajna
cena

Prodajna
cena

50

Pazite
na gornjo ceno

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2

in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bode uverili o resničnosti naših navedb,
Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!

Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno!

Pazite se pred ponaredbami!

ZA BIRMO!

Otroške nogavice par 3:50	Samoveznice svilene 7—
Moške nogavice par 3:50	Otroške čevlje, la. us-
Damske nogavice par 6:50	nje, črne, rjave, par 24—
Damske flori par 10—	Sandali za otroke par 22—
Moške srajce kom. 25—	Venci za birmanke od
Moške spodnje hlače 15—	Din 10— naprej
Čipke m od Din 1— naprej	Svileni trakli v vseh
Trdi ovratniki kom. 8—	barvah m od Din 1— naprej
Mehki ovratniki kom. 5—	kakor tudi vse vrste drugih predmetov po najnižjih brez-
	konkurenčnih cenah.

EKSPORTNA HIŠA „LUNA“

Lastnik A. Pristernik / Maribor, Aleksandrova 19

Podpisana pivovarna in žganjarna

priporoča vsem cenje-
nim odjemalcem svoje
priznane prvovrstno

marčno- in bok-pivo

slivovko lastnega izdelka,
zalogo vina in piva, ru-
ma, likerjev itd. itd.

Pivovarna in žganjarna
Josip Tscheligi
Maribor, Koroška cesta

Šiviljske in modne potrebščine

kakor: nogavice,
srajce, kravate,
čipke i. t. d. i. t. d.
v modni trgovini

Anton Paš
Maribor, Slovenska 7.

CIRIL KAMPL

Maribor, Kettejeva ulica 1

Priporoča svoje izdelke od so-
davice in limonade. Specialiteta
Hermes-ov bliser, „COKOLAT“ li-
monada in „ITOL“ spec. limonada.